

SamenKerk

VICARIS-GENERAAL
MARTIN DE GROOT
**viert gouden
priesterfeest**

pagina 4

ABDIJ VAN EGMOND
**klaar voor
de toekomst**

pagina 24

Goed nieuws

Inhoud:

Van de redactie	3
Vicaris-generaal Martin de Groot viert gouden priesterfeest	4
Inspirerend jongerenwerk	6
Apostelen en profeten	8
De ronde toren	10
Parochiearchieven verdienen een goed beheer!	12
Van Onderop	14
Amsterdamse sacramentsprocessie: bidden voor de verkiezingen	16
Vicaris-generaal krijgsmacht in Lourdes onderscheiden	17
Vermeldenswaard	18
'n Beetje Crypto	19
Omwille van alle Jefkes	20
Vermeldenswaard	22
Abdij van Egmond klaar voor de toekomst	24
Nog eenmaal: de hostie	25
Jongerenpagina's	26
Jubilea	28
Personalia	31
Uit de kroniek en de agenda	31
Onbekende geschiedenis	32

Bij de voorplaat:

Op de cover een foto-impressie van de priesterwijding van zaterdag 29 mei in de Bavokathedraal te Haarlem. Steef Pardoën maakte de foto's. U kunt er nog meer zien op de – vernieuwde! – website van het bisdom: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 5 jaargang nr. 35

Verantwoordelijke redactie:

Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur
Eugène Brussee
Thom Breukel

Redactieadres:

Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60

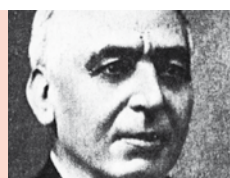
Vicaris-generaal Martin de Groot viert gouden priesterfeest 4

Inspirerend jongerenwerk 6

Parochiearchieven verdienen een goed beheer! 12

Omwille van alle Jefkes 20

Abdij van Egmond klaar voor de toekomst 24

Nog eenmaal: de hostie 25

Diocesane Vormselviering 26

Goed nieuws

Gelukkig is er ook veel goed nieuws uit de kerk te melden. Zo hadden we de afgelopen tijd, behalve enkele dagen met prachtig weer:

Een prachtige diocesane vormselviering in Heiloo, met honderden kinderen.
Een priesterwijding die veel aandacht kreeg in de media.
Een zeer geslaagde sacramentsprocessie in Amsterdam.
Een druk bezochte Mariale gebedsdag in de beurs van Berlage, ook in Amsterdam.
Een steunbetuiging aan de paus op het Sint Pietersplein in Rome, met een kwart miljoen gelovigen.
Het gouden priesterjubileum van onze vicaris-generaal, mgr. Martin de Groot.
Enkele duizenden eerste communicantjes.
Een geheel vernieuwde website, op het oude adres.

Samen Kerk staat deze maand naar vermogen stil bij deze gebeurtenissen. We zullen ons er veel meer bewust van moeten worden, dat alles wat er gebeurt ons gegeven wordt - al is het soms nog zo verdrietig - om te groeien in geloof, op weg naar onze bestemming. Het sleutelwoord daarbij is vriendschap, niet de oppervlakkige contacten met gelijkgestemden, maar de levensverbondenheid met mensen die net als wij Christus volgen, op zijn weg door de geschiedenis, onze geschiedenis, mijn geschiedenis. Echte vriendschap wortelt in de ervaring van Christus' woord: waar twee of meer in mijn naam verenigd zijn, daar ben Ik in hun midden.

We zouden iets meer van de middeleeuwse mens terug moeten krijgen, die een helder oog had voor de betekenis van de dingen en de ontmoetingen, zoals onze oude kerken getuigen. Hoe dan ook, het voorliggende nummer van Samen Kerk is meer dan de moeite waard. We wensen u veel lees- en kijkplezier.

Redactie

colofon

Faxnummer: (023) 511 26 59

Giro 43509

E-mail: samenkerk@bisdomhaarlem.nl

Internet: www.bisdomhaarlem.nl

Medewerkers:

Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)

Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)

Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)

Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)

Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)

Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)

Abonnementenprijs:

€ 25,00 per jaar; buitenland: € 32,50 per jaar

Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:

ACTA Uitgeversorganisatie

Postbus 7160

6050 AD Maasbracht

Telefoon: (0475) 463 465

E-mail: info@actauitgevers.nl

Vormgeving/technische realisatie:

Novente vormgevers, Barneveld

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

Interview

Vriendelijk, betrokken en toegankelijk. Maar ook gevoelig voor cijfers en aantallen, hetgeen rigoureuze reorganisaties in gang zet. Het zijn beelden die leven in ons bisdom als het gaat om vicaris-generaal mgr. drs Martin de Groot. Deze maand viert hij zijn 50-jarig priesterjubileum. Al een halve eeuw zet hij zich met hart en ziel in voor ons bisdom. Reden genoeg dus voor een gesprek. Niet over hoe het was, wel over hoe het kan worden!

Mgr. De Groot: "De boodschap van de kerk roept op tot onderlinge verbondenheid en betrokkenheid."

Vicaris-generaal Martin de Groot viert gouden priesterfeest:

"Ik hoop dat de presentie van onze kerk iets fonkelends krijgt"

Collega's op het bisdom weten het allang: wie iets wil weten over het bisdom en de mensen die er wonen en werken, die vraagt het aan mgr. De Groot. Hij heeft vrijwel vanaf het begin van zijn leven als priester 'aan tafel gezeten' bij het bestuur van het bisdom: "Je deelt in de zorg van de bisschop voor zijn Kerk. Dat geeft je een bepaalde houding mee die doorspeelt tot op de dag van vandaag. Ik denk dat ik dat het beste kan omschrijven als: 'meeleven met de Haarlemse kerk, met de parochies, de pastores en de gelovigen.'

Presentie van het Evangelie

Mgr. de Groot maakte de hoogtijdagen van de Kerk mee, maar ook de veranderingen van de afgelopen jaren: "Ik zie een ontwikkeling van een volkskerk naar een keuzekerk. Ik lig eerlijk gezegd niet wakker van het feit dat er minder mensen naar de kerk komen. Het gaat mij om de kwaliteit van het geloof, om kerkbetrokkenheid en getuigenis. Een kleine, op het Evangelie betrokken groep kan waardevoller zijn dan een groot leger gelovigen dat louter uit gewoonte naar de kerk komt." Daarmee raken we een belangrijke drijfveer van de vicaris-generaal: "Het gaat mij om de presentie van het Evangelie in onze wereld. Dat zie ik als mijn levensopdracht. Die stopte niet op mijn 65^e en die stopt nu ook niet op mijn 76^e."

"Ik zou een Kerk met zeggingskracht willen," aldus mgr. De Groot. "Dat betekent dat de gelovigen en pastores dienstbaar zijn aan hun geloof, dat ze hun

zelfvertrouwen en fierheid herwinnen omdat ze zich realiseren dat ze iets kostbaars in handen hebben. Ik denk dan aan ons geloof in de Verrijzenis en de overtuiging dat de Heilige Geest ons begeleidt. Daarbij moeten we niet bang zijn na te denken over nieuwe vormen waarin we die boodschap kunnen aanbieden. Binnen het bisdombestuur denken we bijvoorbeeld na over het creëren van spirituele centra, zoals in het voormalige Julianaklooster in Heiloo. Ik denk ook aan De Tiltenberg in Vogelenzang, waar het Bonifatius-instituut is gestart. Mensen die zich willen verdiepen in hun geloof, kunnen hier studeren. Mijn droom is dat er een aantal centra komt in ons bisdom waar mensen zichzelf beproeven op creativiteit, op nieuwe vormen om in contact te komen met de samenleving. Mensen kunnen dan op verschillende manieren geraakt worden en zelf kiezen hoe ze hun relatie met de Kerk willen vormgeven." Dat vraagt van de Kerk en haar medewerkers veel creativiteit en nieuwe invalshoeken: "Ik hoop dat de Kerk weer naar buiten treedt, weer gaat aanreiken. Als je gelooft in je eigen boodschap, wil je die ook uitdragen aan anderen. Ik hoop dat de presentie van onze Kerk iets fonkelends zal krijgen. Ik ben ervan overtuigd dat mensen daarop zullen reageren," aldus de jubilaris. In dit verband noemt hij ook de diaconie: "Ook daar geldt mijn hoop dat we nieuwe vormen vinden om dienstbaar te zijn aan de samenleving. We hebben al diverse mooie voorbeelden van diocesane diaconale projecten, zoals het opvanghuis voor jongeren in Hoorn, de voedselbanken in diverse parochies,

het opvanghuis in Haarlem voor volwassenen die een time-out nodig hebben en nu in Almere de opvang voor jonge mensen die in de criminaliteit dreigen te belanden. Als Kerk kun je dus wel degelijk aanwezig zijn in de samenleving!"

Reorganisatie

Om de Kerk te laten voortbestaan, moeten we streven naar een levendige keuzekerk, die kleiner is, maar wel duidelijk aanwezig in de samenleving, vindt de vicaris-generaal. Daarvoor moeten we het wel aandurven op een andere manier naar ons bisdom te kijken: "We beschikken over 80.000 zitplaatsen in alle kerken samen, altijd bedoeld om verschillende keren per weekend bezet te zijn, maar slechts 35.000 plaatsen worden een keer per week gebruikt. Veel plaatsen blijven onbezet. Dat is financieel nauwelijks nog op te brengen, zeker niet op langere termijn. We teren in op ons vermogen en het is slechts een kwestie van tijd voor het geld echt op is." Om faillissementen in de toekomst te voorkomen, is een reorganisatie nodig: "Ik begrijp heel goed hoe moeilijk dit in parochies ligt," zegt mgr. De Groot. "Ze vinden het bisdom een koele rekenmeester, die geen rekening houdt met mensen en hun geschiedenis. Ik denk echter dat we ook realistisch moeten zijn en rekening moeten houden met de generaties die ná ons komen: de jaren van de volkskerk liggen achter ons en we kunnen het ons simpelweg niet permitteren gebouwen in stand te houden die onvoldoende worden gebruikt."

Is er wel behoefte aan zo'n kleine keuzekerk in onze gesecculariseerde samenleving? Mgr. De Groot: "Op het eerste gezicht lijkt het alsof onze samenleving wordt gekenmerkt door platheid en individualisme, maar ik merk dagelijks dat er veel mensen zijn die iets van hun leven willen maken. Het is verrassend hoeveel mensen in God geloven of tenminste in 'iets'. En veel mensen bidden regelmatig. Deze groep zoekt naar verdieping. Vanuit mijn geloof in het Evangelie van Jezus Christus ben ik ervan overtuigd dat de R.-K. Kerk voor hen een boodschap heeft." De Kerk draagt de boodschap van God. Voor mgr. De Groot is dat een boodschap van liefde, hoop en vertrouwen: "Van onderling respect dus," vult hij aan. "Wij ontvangen liefde, hoop en vertrouwen van God, maar de boodschap van de Kerk roept ook op tot onderlinge verbondenheid en betrokkenheid." Hij draagt dat ook zelf: "Ik doe mijn uiterste best deze boodschap van liefde en vertrouwen als leidraad te houden. Ik luister zorgvuldig naar het verhaal van mensen en zoek altijd in verbondenheid met hen naar een oplossing. Ik wil mensen respecteren in hun eigen verantwoordelijkheid." Er is dus na 50 jaar nog veel werk te doen: een pijnlijke, maar onontkoombare reorganisatie en de weg zoeken naar een kleine, vitale keuzekerk: "Zolang de bisschop vindt dat ik daaraan een bijdrage kan leveren, wil ik beschikbaar blijven", zegt de jubilaris. ■

Interview: Margot de Zeeuw

Interview

Priester Igno Osterhaus heeft na negen jaar werken afscheid genomen als pastor voor het jongerenwerk van ons bisdom. Beate Gloudemans (27) is sinds 1 maart van dit jaar juist werkzaam op ons bisdom. Zij houdt zich bezig met de Wereldjongerendagen die in de zomer van 2011 plaatsvinden in Madrid. Eugène Brussee blikt met pastor Osterhaus en Beate Gloudemans terug en vooruit op het jongerenwerk in de kerk.

Inspirerend jongerenwerk

Pastor Osterhaus, wanneer bent u begonnen in het jongerenwerk en hoe bent u daarin terecht gekomen?

"Ik ben op 9 juni 2001 priester gewijd, in augustus van datzelfde jaar pastor geworden voor het jongerenwerk en twee maanden later ook nog aangesteld als pastoor voor de regio Amsterdam Oud-West. Wat het jongerenwerk betreft: daar ben ik van jongs af aan ingegroeid, al vijftig jaar terug. Toen waren de paters Salesianen actief in Amsterdam. Ik heb eerst meegeëloopen als deelnemer en ben later in de leiding terecht gekomen. Bovendien ben ik de oudste van een gezin van acht kinderen. Dan voed je de jongste kinderen ook een beetje mee op."

Beate: jij bent nieuw in het bisdom. Kun je iets vertellen over jezelf en je gelovige achtergrond?

"Ik ben geboren in Den Bosch en heb in Maastricht aan de Hoge Hotelschool mijn opleiding gevolgd. In

**Pastor Igno Osterhaus
temidden van een
groep jongeren.**

een katholiek nest geboren en getogen, is het geloof me in principe met de paplepel ingegeven. Al heb ik wel een duidelijk keuzemoment in mijn leven ervaren. Wil ik met God en kerk door? Kies ik voor hem? Maar God had zijn keuze al gemaakt. Hij houdt van mij en liet dit blijken gedurende de Wereldjongerendagen in Toronto. Deze dagen in Canada, de ontmoeting met God en de wereldkerk raakten mij diep. Ik was om. Mijn grootste twijfel was weg."

Je hebt dus wat met de Wereldjongerendagen dat is duidelijk. Kun je daar wat meer over vertellen?

"Voor mij was het een zekere zin een keerpunt in mijn (geloofs)leven. Een onvergetelijke ervaring, niet alleen voor mij, maar voor veel jongeren met mij. Het grootste internationale jongerenevenement ter wereld. Honderduizenden jongeren van overal vandaan. Nieuwe vrienden maken, lol maken, de paus ontmoeten, slapen onder de sterrenhemel. Weergaloos!"

Pastor Osterhaus, wat vindt u van de Wereldjongerendagen?

"Ik vind het zeer positief, want jongeren maken op deze manier vaak voor het eerst kennis met de wereldkerk. Bovendien is er ruimte voor onderlinge ontmoeting en is het in de setting van de Wereldjongerendagen niet gek dat je gelooft. De sfeer is er altijd goed. Zelf ben ik bij de Wereldjongerendagen in Toronto en Keulen geweest. Dat waren hoogtepunten in mijn werk voor jongeren, naast het tienerwerk. We hadden in Keulen een groep waarin ook jongeren uit Suriname, het Verre Oosten en Afrika zaten. Toch waren we één groep. De ontmoeting met elkaar en de nachtwake vond ik prachtig mooi."

De kritiek op de Wereldjongerendagen is dat het om eenmalige hoogtepunten gaat en dat de jongeren bij thuiskomst weer overgaan tot de orde van de dag. Wat vindt u van die kritiek?

"Heel veel deelnemers aan Wereldjongerendagen zie je terug in vervolgtrajecten. Sommigen kiezen zelfs voor een studie theologie of worden actief in het jongerenplatform van ons bisdom. Je ziet ook dat jongeren zich in gaan zetten als vrijwilliger in de parochie. Maar dat is bij lang niet alle jongeren het geval. Toch moet je daarbij niet vergeten dat het voor velen een eerste grote ontmoeting is met de kerk. Daarom is het ook zo belangrijk dat er een heel traject is. Bij elkaar gaat het om anderhalf jaar. Daar zit de voorbereiding bij, de Wereldjongerendagen zelf en een natraject. Daarna zijn er ook weer cursussen die je kunt volgen. Ik vind het de moeite waard om in te investeren"

Investeren in de Wereldjongerendagen is ook de reden dat jij Beate hiervoor op 1 maart bent aangesteld binnen ons bisdom. Wat is voor jou de reden geweest om dit te gaan doen?

"Hiervoor werkte ik als teamleider op het hoofdkantoor van Heijmans, een grote bouwonderneming. Voor de buitenwereld leek deze baan redelijk perfect. Op je fiets naar je werk, werken bij een multinational, jong al de mogelijkheid carrière te maken. Toch ervoer ik een sterk gevoel van gemis en leegte. Vaak voelde ik pas op vrijdag wat het was om écht voldoening van je werk te hebben: de tiengroep. Hier haalde ik meer voldoening uit dan uit mijn gehele werkweek. Dit zette mij aan het denken. Met als resultaat: een sollicitatiebrief naar het bisdom Haarlem-Amsterdam."

Je hebt het over een tiengroep. Ik begrijp dat je dus al eerder actief was in het jongerenwerk in de kerk?

"Enkele jaren geleden heb ik mede een tiengroep opgezet in den Bosch en leid deze met veel plezier. Ook mag ik mijn steentje bijdragen aan het jongerenwerk in bisdom Den Bosch: als leiding of kookstaf bij kinderkampen en presenteren van kinderfeesten. Bovendien zing ik graag. Dat doe ik bij een kerkkoor."

Pastor Osterhaus. U noemde als één van de hoogtepunten van uw werk met jongeren ook de tieners. Kun u daar iets meer van vertellen?

"Met name de tienerskampen vond ik schitterend leuk om te doen. Je bent als priester direct bij de jongeren, kunt gesprekken voeren en probeert hen aan te voelen. Ook de activiteiten waren leuk om te doen. Ik moest ook wel eens stiekem lachen om het kattenkwaad dat ze soms uithaalden. Opvallend is dat je heel veel deelnemers aan tienerskampen ieder jaar weer terugziet en dat vele van hen doorgroeien naar de leiding. Wat aanspreekt is een goede mix van ontspanning, sport en bezinning. Bij die bezinning gaat het soms heel diep. Vragen over je relatie met God bijvoorbeeld. Zelf moet je als begeleider een combi-

Beate Gloudemans is per 1 maart jl. aangesteld bij het bisdom. Zij richt zich volledig op de organisatie rondom de Wereldjongerendagen in 2011 in Madrid.

natie hebben van bezinning en een gevoel voor het rebelse van tieners."

Wat was uw specifieke rol als priester in het jongerenwerk?

"Ik deed de Eucharistievieringen en de andere sacramentele bedieningen. Maar qua tijd was dat niet het belangrijkste. Vooral de gesprekken zijn belangrijk, die soms kunnen uitlopen op een biecht. Sommige jongeren spreekt het aan dat je priester bent, anderen niet. Maar ik ben bij tienerskampen allereerst teamlid geweest. Ik ging ook koken als het nodig was."

Beate, wat vind jij belangrijk als het gaat om jongeren en geloof?

"Durf honderd procent te kiezen voor God. En neem tijd om bij hem te zijn. Kiezen waar je je weinige vrije tijd aan besteedt is ongelofelijk moeilijk. Zeker in deze tijd. Je moet succesvol, sportief, intelligent, populair, ge- of verliefd en gelukkig zijn. Durf tijd in te ruimen voor God. Wees niet bang. Twijfels mag je hebben. Hij wil zo graag dat je gelukkig wordt. In Jesaja staat het heel mooi: 'Wees niet bang want ik ben bij je. Ik zal je sterken, ik zal je helpen.' (Jesaja 41:10)."

Tenslotte: wat mag beter als het gaat om het betrekken van jongeren bij de kerk?

Pastor Osterhaus: "Veel jongeren zie je na hun Eerste Communie of vormsel niet meer terug. Het vraagt veel creativiteit van de pastorale krachten en catechisten om de jongeren erbij te houden. En in Amsterdam is het belangrijk om te kijken waar je kunt samenwerken met de emigrantenparochies." Beate: "Beter is niet relevant, alles kan altijd beter. Belangrijk vind ik vooral dat jongeren in deze tijd geprikkeld worden om na te denken. Is er meer? En dat ze de kans krijgen kennis te maken met de schoonheid die ons geloof jongeren te bieden heeft." ■

Interviews door Eugène Brussee

Kortgeleden vierden we Pinksteren. 'De Geest waait waar Hij wil,' zegt de Schrift, maar op unieke wijze is Hij aanwezig in Zijn kerk, in Woord en Sacrament. Hij deelt vrij gaven en charismata uit. Sommigen roept Hij tot het herdersambt. Anderen schenkt Hij de gave van onderricht en verkondiging. Weer anderen rust Hij toe voor het dienstbetoon of legt hen een profetisch woord in de mond. Die laatste gave zien we gemakkelijk over het hoofd. Toch, juist in een tijd van crisis in kerk en wereld is het, denk ik, meer dan ooit nodig om te luisteren naar wat de Geest tot ons zegt.

Apostelen en profeten

De kerk is gebouwd op het 'fundament van apostelen en profeten', schrijft Paulus. Van de apostelen weten we het: de twaalf en hun opvolgers, de basis van de apostolische en sacramentele structuur van de kerk. Maar de profeten, waar zijn die? Alle eeuwen door spreekt God ook een profetisch woord om zijn volk te leiden, te troosten en te waarschuwen. In het Oude Testament lezen we voortdurend over de grote en kleine profeten die namens de Heer optreden voor het volk: Elia, Jesaja, Jeremia, Ezechiël, Daniël, Jona en al die anderen. Het waren meestal onbekende personen die op een dag een woord van de Heer ontvingen en dat moesten gaan zeggen aan het volk en zijn leiders. Soms een woord van troost en zegen. Soms een hard woord, dat bekering vraagt en onheil aankondigt. Ze deden het vaak met angst of zelfs tegenzin. Jeremia klaagt: "Ach Heer, ik kan niet spreken. Ik ben veel te jong." Maar de Heer is niet onder de indruk en antwoordt: "Zeg niet, ik ben veel te jong. Naar iedereen tot wie ik u zend moet ge gaan en alles wat ik u opdraag moet ge hun zeggen."

Zo was het toen, zo is het nog steeds. Alle tijden door klinken profetische stemmen van mystici en heiligen, maar ook van gewone mensen, kinderen vaak, die een woord ontvangen van de Heer, zijn Moeder, of zijn engelen, en zich gezonden weten om dat aan kerk en mensheid te verkondigen. De kerk moet dit nauwkeurig beproeven – er is kaf onder het koren – maar mag het niet negeren. Het is een gave van God die ons helpt ons geloof te verdiepen en de tekenen van de tijd beter te ver-

staan. Het niet luisteren naar zijn profeten wekt de toorn op van de Heer, lezen we in de Schrift. Jezus noemt de Farizeeën zelfs "Profetenmoordenaars". Zij zijn het prototype van de zelfgenoegzame mens, die alles al denkt te weten, en geen woord van de Geest meer tot zich toelaat. Het is een gevaar ook voor ons. Ook wij kunnen in de val lopen dat we tevreden zijn met onszelf en onze gemeenschap. Een profetisch woord dat radicale ommekeer vraagt, meer eerbied voor God en voor het leven, meer vurigheid en heiligheid, meer delen en meer gebed, daar zitten we niet op te wachten. Toch vragen de meeste authentieke profetische stemmen van onze tijd juist dat. Luisteren naar de Geest is niet iets zweverigs of devotieels, maar een van de pijlers waarop de kerk is gebouwd.

De geschiedenis van de kerk laat zien welke invloed alle eeuwen door het profetisch woord heeft gehad. Rond 1200 ontving Franciscus, toen nog een onbekende jongeling, in een bijzondere ervaring van de Heer de opdracht om de kerk van zijn tijd, die door lauwheid en wereldse gezindheid was vervallen, te vernieuwen. Gedreven door de Geest begint hij te preken. Hij vermaant hij het volk, maar ook paus en bisschoppen, en brengt de kerk opnieuw tot leven. In de veertiende eeuw waren de macht en het aanzien van de paus gebroken. Hij had zich in veiligheid gebracht in Avignon onder de schutse van de Franse koning. In dezelfde tijd leefde de heilige Catharina van Sienna. Zij had een visionaire geest en droeg de wondeteken van Christus. De Heer laat haar weten dat de paus zijn verantwoordelijkheid niet

mag ontvluchten en moet terugkeren naar Rome. Ze vertelt hem dit in strenge profetische woorden. Paus Gregorius XI buigt zich voor het woord van de eenvoudige zuster en keert naar Rome terug.

Maria

Maar ook in geloofszaken heeft de kerk zich vaak laten leiden door een profetisch woord. Centrale kerkelijke feesten – Sacramentsdag, het feest van de Onbevleete Ontvangenis, de zondag van de Goddelijke Barmhartigheid e.a. – zijn allen voortgekomen uit een wens van de Heer zelf, die Hij via zieners en mystici aan de Kerk heeft bekend gemaakt. Belangrijke theologische inzichten zijn langs deze weg gegroeid of verdiept. In 1949 ontvangt paus Pius XII een voormalig soldaat, Bruno Cornachiola, uit Rome, en een kleine jongen, Gilles Bonheures, uit Frankrijk, in audiëntie. Aan beiden is Maria verschenen en heeft hen verteld dat zij niet is gestorven, maar met ziel en lichaam in de hemel is opgenomen. Zij moeten dit de paus vertellen. In het geloofsleven van de kerk leefde deze overtuiging allang, maar de paus begreep dat hij verder moest gaan. In 1950 kondigt hij het dogma van 'Maria Tenhemel opneming' af. In vele Mariaverschijningen worden we opgeroepen om ons onder de mantel van Maria te scharen, omdat de tijden ernstig zijn en de Heer deze bijzonder aan Zijn en onze Moeder heeft toevertrouwd. Honderden miljoenen gelovigen over de hele wereld geven hieraan gehoor en vinden nieuwe kracht en inspiratie in haar grote bedevaartsoorden.

Rond 1800 leefde in de sloppenwijken van Rome een moeder van een groot gezin, Anna Maria Taigi. Tijdens haar gebed zag zij vaak een mystieke zon onder een doornenkroon, en daarin verleden en toekomst, en Gods wil voor kerk en wereld. Zij werd geraadpleegd door pausen, bisschoppen en vorsten. In 1920 sprak Benedictus XV haar zalig en schrijft: "In Anna Maria heeft God een dam opgeworpen tegen de kolkende zee van de goddeloosheid". Ook voor onze tijd ontving Anna Maria een inzicht en schrijft: "De boosheid triomfeert. Het onkruid wordt voor iedereen zichtbaar. De mens zal niet meer in staat zijn orde te scheppen in de zelfveroorzaakte chaos. De machtige arm van God zal orde scheppen. Hij zal zijn kerk zuiveren en de aarde reinigen...". Mét Anna Maria voorzeggende vele authentieke profetische stemmen dat de Heer op voorspraak van zijn Moeder en door de kracht van de Geest

De Heilige Catharina van Sienna had een visionaire geest en droeg de wondeteken van Christus.

nog een bijzondere act van zijn barmhartigheid voorbereidt, voordat zijn gerechtigheid komt. Hij zal elk mensenhart direct aanraken. Ieder zal zichzelf zien in Gods Licht. Het zal zegen en straf tegelijk zijn, een louterend vuur. Na een grote geloofsafval, na vele rampen en beproevingen, schrijft Anna Maria, zullen hele naties terugkeren tot de eenheid in het geloof. "De triomf en algehele blijdschap zullen groot en wonderbaar zijn". Er is hoop voor kerk en wereld. Er is hoop voor iedere mens. Er is de belofte dat ieder die zijn vertrouwen op Christus stelt voor altijd zal leven en gelukkig zijn in Gods eeuwig Koninkrijk. ■

Jozef M. Punt
Bisschop van Haarlem-Amsterdam

Kerkengek

De bedoeling van deze serie artikelen is aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelen al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een boekje over verschenen? We zijn geïnteresseerd. We kregen een reactie uit Heerhugowaard Noord waar gefeest wordt.

11

De ronde toren

Heerhugowaard is het hoofddorp van de in 1625-1631 drooggemalen Grote Waard of Zuiderwaard. Al in de middeleeuwen heette het toen onbedijkte gebied Heerhugowaard of Huigenwaard, genoemd naar Hugo van Assendelft, kastelein (!) van het kasteel Medemblik ten tijde van graaf Floris V. De bebouwing beperkte zich eerst tot de 12 km. lange Middenweg, waaraan de kerk in de Noord, de Dionysiuskerk en de hervormde kerk in het centrum gelegen zijn. Na de opening van de spoorlijn Alkmaar-Den Helder in 1865 volgde bebouwing langs de Stationsweg. In 1960 is Heerhugowaard groeikern geworden en ontstond het winkelcentrum Middenwaard, het nieuwe hart van deze naar alle richtingen sterk uitgebreide forensenplaats.

Blik in het verleden

Heerhugowaard was in de Middeleeuwen nog onbedijkt en onbelangrijk. Toen in het begin van de 17^e eeuw de polder was drooggemaakt, was de Reformatie al lang over haar wittebroodsweken heen. In de beginjaren vonden vele West-Friezen de tijd rijp voor hervorming. Er bestonden grote groepen Wederdopers of Anabaptisten in onder meer Barsingerhorn, Nieuwe Niedorp, Winkel en Medemblik. Het omhelzen van de nieuwe leer ging echter gepaard aan onderdrukking van de oude leer. En hoewel sommige hogere geestelijken (berucht was Deken Pieter Ruych, van 1526-1537 deken van Hoorn) erg graag financieel van hun gelovigen profiteerden, bleef toch het verlangen naar het oude geloof. In som-

mige polders was in het geheel geen contact met de nieuwe leer geweest. Dat gold voor de afgelegen Ooster- en Westerpolder. Na de vrede van Münster in 1648 werd het weer toegestaan de oude religie, zij het niet in de openbaarheid, te praktiseren. In De Campen kwam een preekhuis, bekend van het vormselincident dat wij bij de behandeling van 't Veld beschreven. In Heerhugowaard was in 1640 al een schuilkerk. De eerste parochie werd de Dionysiuskerk in het Zuid.

Van noord naar zuid

Voor de mensen in Heerhugowaard Noord bleef de kerk van 't Veld echter populairder dan de kerk in het Zuid. Het ligt voor de hand dat een eigen kerk in de Noord niet op zich kon laten wachten. In 't Veld werd een kapelaan aangesteld als bouwpastoor van de Noord: kapelaan Helwig was zijn naam. Na wat geharrewar werd voor een locatie aan de doorgaande Middenweg (ook Rijksweg genaamd) gekozen. Deze plek lag dicht bij het station van Noord-Scharwoude en er was een waterweg dichtbij. In 1909 gingen de eerste palen de grond in. Op 22 november 1910 was de kerk klaar. En zo stond daar in het hoge noorden van Heerhugowaard aan de Middenweg nr. 541 de H. Hart van Jezuskerk. Het is een kerk met neo-romaanse elementen uit 1910 van architect C.P.W. Dressing. Naast het centrum bestaat er ook nog een aan de zuidoostkant gelegen gehucht 't Kruis met interessante oude boerderijen en een in 1922 gebouwde

kerk in klassiek gotisch aandoende vormen van architect W.F. Ducroix. Tussen deze kerken in staat in het centrum van het dorp (vroeger het Zuid) de Dionysiuskerk (Middenweg 248) uit 1963 naar een ontwerp van A.L. Lourijsen, dezelfde architect die ook in het Haarlemse Schalkwijk bouwde en het nieuwe liturgisch centrum van de kathedraal vorm gaf. Genoemde Dionysiuskerk vervangt de in 1869 gebouwde eerste kerk van Heerhugowaard van architect Bleys. De toren van die kerk bepaalde lange tijd het silhouet van de plaats. Ondergetekende is (nog steeds) erg teleurgesteld dat bij de nieuwbouw van de kerk - die erg bouwvallig was - de toren niet gespaard kon worden. Hij stond te dicht bij de sloot...

Heerhugowaard heeft weinig karakteristieke monumenten die het silhouet van de stad markeren. De kerk van 't Kruis is torenloos en de Dionysiuskerk; daarom is het des te plezieriger dat de opvallende toren van Heerhugowaard Noord er in volle glorie staat. Opvallend is de plaats van de toren, hij staat niet voor maar naast de kerk. En opvallend is de ronde lantaarn met de grappige ronde top. Daarom heet de kerk ook de peperbus. Die toren heeft heel wat onderhoud gevergd: in 1931, in 1967 en in 1983. Maar nu viert hij, met de kerk die er naast staat, glorieus zijn honderdste verjaardag. Rijk aan symboliek is de toren. De ronde top heeft eigenlijk een spitsboogvorm. Een spitsboog is het kenmerk van de gotiek; deze is gebaseerd op het samensmelten van de driehoek en het vierkant. De driehoek is het symbool van de eeuwige orde (de H. Drie-eenheid); het vierkant stelt de tijdelijke orde voor. En dan is er ook nog de cirkel, de vorm van het grote raam boven de kerkingang. Zo'n roos- of radvenster is het zinnebeeld van de oneindige wijsheid die God (het ware Licht) uitstraalt. De toren heeft onder de galmgaten zes steunbeertjes die verwijzen naar de zes werkdagen die aan de rustdag voorafgaan.

De kerk

De kerk is niet georiënteerd, waarschijnlijk om praktische redenen. Wel wordt het oog gericht naar de apsis. Daarin bevindt zich een belangrijke serie ramen uit 1961, ontworpen door Joep Nicolas. Alle beelden die in een kerk horen zijn aanwezig; Antonius heeft zelfs als extra beeld een bedelaar aan zijn zijde. Troostvol dat hier dezelfde neo-romaanse stijl gehanteerd werd als in de (verdwenen) Dionysiuskerk. Als men naleest wat er allemaal de laatste honderd jaar gebeurd is in deze parochie, komt het hele rijke Roomse leven langs. Neomisten, zonen van de parochie, doen hun intrede, grote groepen kinderen gaan op naar de eerste H. Communie. De vernieuwende jaren '60 werden enthousiast beleefd. Men is altijd in voor actie.

Zo'n twintig jaar terug werd er een voettocht georganiseerd ten bate van een nieuw kerkdak. Nu schrikt men er niet voor terug om ieder jaar 56 km. te lopen naar Amsterdam om deel te nemen aan de Stille Omgang. In 1998 werd een prachtig beeld geplaatst op het plein van de oude Annakleuterschool. Maria is daar te zien als klein meisje. Moeder Anna leert haar de Heilige Schrift lezen. Wel toevallig dat ze de Emmanuëltekst uit Jesaja 7 vers 14 aan het bestuderen zijn. De zusters van Lioba met wie goede banden worden onderhouden tekenden voor dit beeld. Het jubileumjaar is als dit artikel verschijnt aan de gang. Het H. Hartfeest (11 juni) zal enthousiast gevierd worden en op 22 november de 100^e verjaardag. We wensen de parochianen geluk met hun opmerkelijke kerk en hopen dat veel mensen er tot in lengte van dagen troost en opwekking tot actie kunnen blijven beleven.

Hein Jan van Ogtrop, Haarlem

Afbeeldingen

- 1 Het exterieur vanuit het zuidwesten.
- 2 Apsisraam: Intocht en Avondmaal.
- 3 Interieur.
- 4 Anna en de kleine Maria.

Gebruik is gemaakt van het boekje van Jos Beers uitgegeven bij het 75-jarig bestaan van de kerk. Een nieuwe publicatie is in voorbereiding. Dank aan Jos Mooij van de feestcommissie en pastor Marion Bleeker die mij veel informatie leverden.

In de periode van 1983 tot 1988 was Bertus Voets de archivaris van het bisdom Haarlem. In de jaren dat hij kapelaan en pastoor was in diverse parochies had hij altijd een grote belangstelling getoond voor het archief en meerdere malen werd hij gevraagd een gedenkboek over een parochie te schrijven, iets wat hij graag deed. Zijn levenswerk werd wel het boek "Bewaar het toevertrouwde pand - Het verhaal van het bisdom Haarlem", een beschrijving van de geschiedenis van het bisdom Haarlem, dat in 1981 werd uitgegeven.

De leden van de werkgroep van de parochie in de Wieringermeer volop in actie. V.l.n.r. dhr. Theo Heijnsbroek, mw. Tinie Kaptein en mw. Ina Hoogenbosch, mw. Thelma Bekema ontbreekt op de foto.

Parochiearchieven verdienen een goed beheer!

Bij de uitvoering van zijn taak kwam hij regelmatig in aanraking met parochiearchieven die in slechte conditie verkeerden. Meer dan eens moest hij met lede ogen aanzien hoe de oude documenten achteloos op een tochtige zolder in kartonnen dozen stonden, zonder dat er ook maar iemand naar omkeek. Hierin moest verbetering komen vond hij. Na wat gesprek-

ken binnen de bisschoppelijke kantoren was heel blij dat de toenmalige bisschop H.J.A. Bomers op 28 januari 1986 het initiatief nam tot de installatie van de Diocesane Archiefcommissie. Als voorzitter van de zeven leden tellende commissie benoemde hij Bertus Voets en broeder Leo Paauw, privé-secretaris van de bisschop werd de secretaris. De overige

leden waren werkzaam bij het Rijksarchief te Haarlem, de Katholieke Theologische Hogeschool te Amsterdam, het Gemeentearchief van Amsterdam en de Streekarchieven van Alkmaar en Hoorn.

Deze nieuwe commissie kreeg een aantal concrete opdrachten, waaronder:

- voorlichting geven aan de parochies over de mogelijkheid van inbewaringgeving bij een Rijks- of Gemeente- of Streekarchief en het stimuleren hiervan;
- het optreden als bemiddelaar tussen kerk- en parochiebesturen die tot inbewaringgeving willen overgaan, en archiefdiensten;
- het geven van adviezen omtrent ordening van parochiearchieven die niet aan een archiefdienst in bewaring worden gegeven;
- het geven van advies omtrent bewaring en materiele verzorging van de archiefbescheiden die in de parochies aanwezig zijn.

Een recent voorbeeld is de voorgenomen inbewaringgeving van het archief van de RK Parochie Wieringermeer. In september 2008 pakte een kleine werkgroep binnen de parochie de taak op zich om het archief te ordenen en in dozen op te bergen. Met behulp van het door de Diocesane Archiefcommissie opgestelde schema werden ruim veertig archiefdozen in de juiste volgorde gevuld en gereed gemaakt voor toekomstige verzending naar het Regionaal Archief in Alkmaar. ■

Floor Twisk

P.S. Wilt u meer informatie over het beheer of de inbewaringgeving van een parochiearchief bel even met het bisdom: 023-5112600 of stuur een e-mail naar ftwisk@bisdomhaarlem.nl

Bij de start van de Diocesane Archiefcommissie in 1986 waren er ongeveer 20 parochiearchieven ondergebracht bij een Rijks-, een Streek- of een Gemeentearchief. Nu bijna vijftig jaar later, is dit aantal gegroeid tot meer dan 100! En nog steeds is de commissie actief en enthousiast bezig de parochies van dienst te zijn en te adviseren tot inbewaringgeving. Zij wijst hierbij op de grote voordelen als een brandveilige en geklimatiseerde bewaarplek en een goede toegankelijkheid voor onderzoekers. In de commissie zitten nu vertegenwoordigers van het Noord-Hollands Archief, het Stadsarchief Amsterdam en enkele grote streekarchieven.

De Diocesane Archiefcommissie van 2010. V.l.n.r.: dhr. A. Zuurbier (Regionaal Historisch Centrum Alkmaar) - dhr. H. Mesdag (Stadsarchief Amsterdam) - dhr. W. Brieffies (Westfries Archief) - mw. P. Mak (Waterlands Archief) - mw. K. Abrahamse (Streekarchief Gooi en Vechtstreek) - mw. G. Bolten (Noord-Hollands Archief) - pastoor N. van der Peet (voorzitter) - dhr. F. Twisk (Archivaris bisdom Haarlem-Amsterdam)

Mw. Willy Deimveld van het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (l.) bekijkt met mw. Ina Hoogenbosch (r.) de inhoud van enkele mappen en is blij met het resultaat van de werkgroep.

Van Onderop

door Eleonora Hoekstra-Ros

Het parochieblad **H. Augustinus te Amsterdam-Noord** besteedde in haar aprilnummer aandacht aan het thema: Vrijheid. Zij nam een ballade, gedichten en artikelen op en een foto van een concentratiekamp Mauthausen. In **ZES...EEN, het maandblad van de parochie O.L.V van de H. Rozenkrans, De Goorn** staat een artikel over de Nationale Herdenking van militairen die tussen 1945 en 1962 het leven hebben gelaten in voormalig Nederlands

Oost-Indië en Nieuw Guinea. De herdenking werd vorig jaar op 7 september gehouden in Roermond.

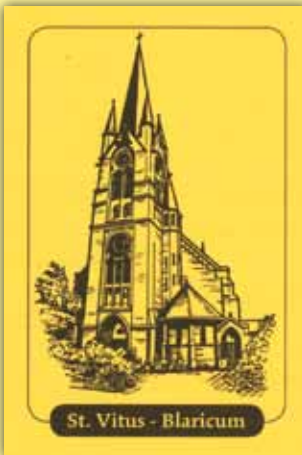
In het **Augustinusnieuws** staat een zomerprogramma vermeld. Dit is opgesteld door de **gezamenlijke kerken van Amsterdam-Buitenveldert**.

Het zijn leuke, interessante en verrijkende cursussen in de

naaste omgeving, want niet iedereen gaat naar verre oorden en dan zijn activiteiten dichtbij heel welkom. Zo wordt er gesproken over een morgengebed om 9.00 uur, samen bijbel-lezen, een expositie bezoeken, kerken bekijken, diavertoning zien van een reis naar Rome, een concert bijwonen, een excursie maken, lezingen en dvd-film bekijken.

augustinus nieuws

Het feest van Sacramentsdag wordt ieder jaar gevierd in de **parochie van St. Vitus-Blaricum**. Eigenlijk moet het gevierd worden op de donderdag na Drievuldigheidszondag (1ste zondag na Pinksteren) Op Sacramentszondag trekt een processie door de tuin, over het verzorgde kerkhof en door de versierde kerk. Het is een drievoudig verbond dat God viert met de mensen, de mensen met God en mensen met elkaar.

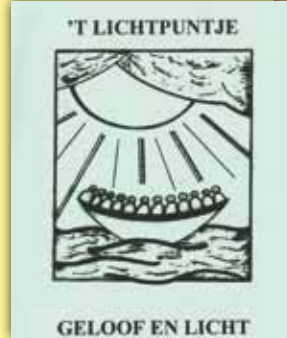

Dit jaar bestaat de **H. Joannes de Doper, Hoofddorp** 150 jaar. Een jaar lang wordt er iedere maand een foto- en gedichtenwedstrijd gehouden met een ander thema voor alle parochianen.

In juni wordt er een musical opgevoerd, tot aan de zomervakantie loopt er een tekenwedstrijd voor de jonge kinderen in de parochie en verder zijn er het gehele jaar door grote activiteiten zodat de parochie met recht kan zeggen: "150 jaar, een Huis dat staat".

Geloof en Licht is een wereldwijde organisatie rond verstandelijk beperkte mensen. In **Haarlem-Oost** komt iedere tweede zondag van de maand in de **Vleugel van de Pastoor van Ars kerk** een groep bij elkaar om elkaar te ontmoeten en eucharistie te vieren. Zij eindigen met een maaltijd en een slotlied. Het doel is om vrienden te zijn, elkaar te steunen en te bemoedigen rond het geloof. Iedereen is welkom en als u iemand weet met een verstandelijke beperking of zich aangetrokken voelt door deze groep kom een keer meedoen of maak hem er op attent. Dit schrijven twee begeleiders in een artikel in het **Kontaktblad Groenmarktkerk te Haarlem**. In 2011 bestaan de gemeenschappen van Geloof en Licht 40 jaar. Deze verjaardag wordt overal ter wereld gevierd. Het zal een ononderbroken feest worden met festiviteiten in alle provincies van Geloof en Licht volgens de plaatselijke gebruiken en de eigen mogelijkheden en wel zó dat zoveel mogelijk leden van Geloof en Licht en al hun vrienden eraan kunnen deelnemen.

In veel parochiebladen wordt aankondiging gedaan van een reis naar Lourdes. In **Het Lopend Vuurtje** het parochieblad van **St. Jans Geboorte, De Kwakel** wordt geschreven dat het heengaan is om kracht en inspiratie op te doen of om een ander te helpen en daarmee soms zichzelf.

De **Lourdesgroep Zuidelijk Flevoland** gaat in het najaar maar maakt het nu al bekend in **het Sterre der Zee, het parochieblad van Zeewolde**. De **Westfriese Lourdes Vliegreis 2010** wordt van 29 september tot en met 4 oktober 2010 gehouden staat er

in **Kerkklank**, het **mededelingenblad voor katholiek Hoorn**.

De **Amsterdamse bedevaart naar Kevelaar** zegt

in haar uitnodiging voor de bedevaart naar Kevelaar dat deze van 31 juli - 2 augustus 2010 gehouden wordt. Als pelgrim heet Maria in de Mariastad Kevelaar iedereen welkom om samen te bidden en te zingen tot Maria: Moeder van Jezus, Troosteres der bedroefden.

Een gedachte

Gezocht en gevonden, met elkaar verbonden op weg met Bernadette. Herkennen en bekennen niet elkaar voor bij rennen maar samen stil staan op de weg met bergen en dalen met Maria aan onze zijde kunnen wij niet meer verdwalen.

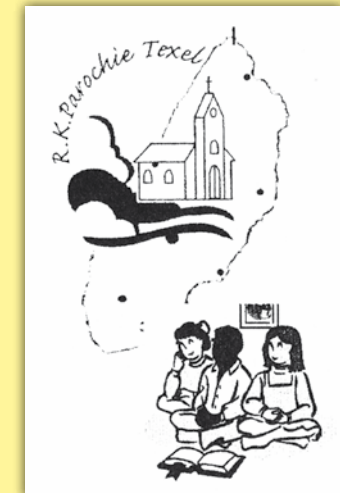
uit: Communicatie, Willibrordusparochie Heiloo
Pelgrims Lourdesreis 30-9 - 5-10-2009

Als voorbereiding op grote feesten van Kerstmis, Pasen en Pinksteren verzorgen dames van het **Bloemengilde van de Willibrordusparochie te Heiloo** symbolische schikkingen.

Woorden alleen zijn dikwijls niet genoeg om een boodschap uit te dragen. Symbolische schikkingen dienen om de lezingen visueel te ondersteunen. Ze versterken de woorden en gebeden in de vieringen staat in **de Communicatie, het parochieblad**. Om uitleg van de schikkingen bekender te maken en de inspirerende gedachten en de elementen uit de lezingen tot leven te laten komen doet **de Bloemengilde** bovendien wekelijks een uitleg bij **het parochiële nieuws WEEK-COMMUNICATIE**.

Zelden tref ik een recept aan. Op de jeugdpagina van **Kinder- en jeugdpastoraat de Vuurtoren, het parochieblad voor R.K. Texel** staat een recept voor luilakbollen. Een oud gebruik om een rond wit broodje met stroop warm te eten op de zaterdag voor Pinksteren. Slaapkoppen worden op hun vrije zaterdag vroeg wakker gemaakt door rond fietsende kinderen met blikken aan hun bagagedrager. Jongeren met een brommer verwijderen hun knalpijp.

Amsterdamse sacramentsprocessie: bidden voor de verkiezingen

De jaarlijkse processie door de Amsterdamse grachtengordel trok niet alleen veel deelnemers. De meelopende gelovigen baden ook voor een veelheid van intenties, variërend van de verkiezingen tot het WK-voetbal.

Veelkleurige traditie

De bidtocht vanuit de Onze Lieve Vrouwekerk aan de Keizersgracht vertrok dit jaar voor de zevende keer en is inmiddels uitgegroeid tot een traditie. Onder aanvoering van de in klederdracht gestoken fanfare uit Volendam trokken bisschoppen, priesters, religieuzen en een duizendtal gelovigen met een hostie in een monstrans over de grachten.

Naast monseigneur Jos Punt, bisschop van Haarlem-Amsterdam, en zijn hulpbisschop Jan van Burgsteden, waren twee aartsbisschoppen als bijzondere gasten aanwezig: de 'ambassadeur' van het Vaticaan in Nederland, nuntius François Bacqué, en de Syrisch-orthodoxe aartsbisschop in Nederland, Polycarpus Augin Aydin.

De gemeenschappen van de organiserende Onze Lieve Vrouwekerk: de Amsterdamse en Surinaamse katholieken en de Syrisch-orthodoxen, liepen samen met delegaties van verschil-

lende orthodoxe en oosterse kerken. Het geheel gaf een veelkleurige aanblik; niet alleen voor de verbaasd toekijkende Amsterdammers maar ook voor toeristen die de processie vanuit rondvaartboten fotografeerden.

Veelheid van intenties

De meelopende gelovigen wisselden zang met gebed af. Ze baden voor de meest uiteenlopende intenties: voor de wereldvrede, slachtoffers van rampen en de stad Amsterdam, voor de komende Tweede Kamerverkiezingen en ook voor persoonlijke intenties, zoals een ziek familielid en – waarom niet – voor een goed resultaat van Oranje op het WK-voetbal.

Goed weer lijkt een vaste intentie van de laatste jaren. "Voor deze zwoele dag waren windstoten met hagel voorspeld. Tot nu toe hebben we altijd droog weer gehad tijdens de processie. We gaan ervan uit dat de zegen van boven ook vandaag op de processie rust", aldus een priester van de organiserende Onze Lieve Vrouwekerk vlak voor de start. En ook dit jaar werden de gebeden verhoord: het begon pas na de processie te regenen.

Verandering van binnen

In zijn preek tijdens de plechtige Mis

voorafgaand aan de processie zei hulpbisschop Jan van Burgsteden dat Jezus in de Eucharistie ons van binnen verandert: "In elke Eucharistieviering biedt Jezus zichzelf aan. Hij is werkelijk aanwezig en nodigt ons uit als zijn gast. Hij verandert ons van binnen: we worden kinderen van God. Samen met Jezus trekken we nu de gracht op. Met Hem zijn we nooit alleen. Zoals straks op de gracht blijft hij bij ons op onze levensweg naar onze eindbestemming."

Oecumenisch

De processie vond in 2004 voor het eerst plaats bij gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de Onze Lieve Vrouwekerk. Dat was in de hoofdstad voor het eerst sinds 1578. Nadat het stadsbestuur in dat jaar overging naar de Reformatie werden processies verboden. Het zogeheten processieverbod gold eeuwenlang voor vrijwel het gehele Nederlandse grondgebied boven de rivieren. De wijziging van de Grondwet in 1983 gaf nieuwe ruimte aan openbare religieuze manifestaties, die in 1989 ook expliciet bij wet werden toegestaan.

De Amsterdamse Onze Lieve Vrouwekerk, die thans is toevertrouwd aan priesters van het Opus Dei, heeft van die nieuwe mogelijkheid gebruik gemaakt. Nu ook dit jaar diverse oosterse kerken samen met de katholieken hebben deelgenomen, lijkt het erop dat zich een nieuwe oecumenische traditie in de hoofdstad heeft gevestigd. ■

Foto's Janny van der Wal

Vicaris-generaal krijgsmacht in Lourdes onderscheiden

Tijdens de 52ste Militaire Bedevaart in Lourdes kreeg Vicaris-generaal mgr. Frans Kuttschrütter, van het Militair Ordinariaat, het ereteken van verdienste van de Krijgsmacht uit handen van de Hoofddirecteur personeel, Luitenant-generaal Hans Leijh. Namens de Minister van Defensie werd deze onderscheiding uitgereikt aan de Vicaris-generaal vanwege zijn grote verdienste voor de Krijgsmacht en in het bijzonder voor de RK Geestelijke Verzorging. Mgr. Kuttschrütter is priester van het bisdom Haarlem-Amsterdam en woonachtig in Den Helder.

In zijn speech memoreerde Generaal Leijh de loopbaan van de vicaris die begon als aalmoezenier bij de marine en later eindigde als Hoofdvlootmaalmoezenier. Na zijn pensionering bij de Krijgsmacht zette hij zich vooral in als Vicaris-generaal voor het Militair Ordinariaat. In die functie, die hij letterlijk en figuurlijk 15 jaar "pro Deo" vervulde, speelde de vicaris een betekenisvolle rol voor de relatie van Ordinariaat en Krijgsmacht en was hij steun en toeverlaat voor veel aalmoezeniers.

Hij vervulde die rol op geheel eigen wijze. Met veel betrokken mensen ging de vicaris een hele persoonlijke relatie aan. Bovendien verstond hij de kunst om de wonderlijke combinatie te vinden van humor en relativering. Tegelijkertijd wist hij op bijzondere wijze mensen voor te gaan in hun religieuze belevenis en was hij een waardig vervanger van de bisschop

van het Militair Ordinariaat bij diens afwezigheid.

De onderscheiding werd in Lourdes uitgereikt tijdens een geanimeerde receptie van de Stichting Militaire Lourdes Bedevaart omdat de vicaris dit jaar voor het laatst in functie aan deze bedevaart deelneemt. Zijn opvolger, Mgr Alphons Woolderink, zal de functie rond de jaarwisseling overnemen. De anders zeer breedsprakige Vicaris-generaal was sprakeloos, maar zeer verheugd dat hij op deze wijze in het zonnetje werd gezet. ■

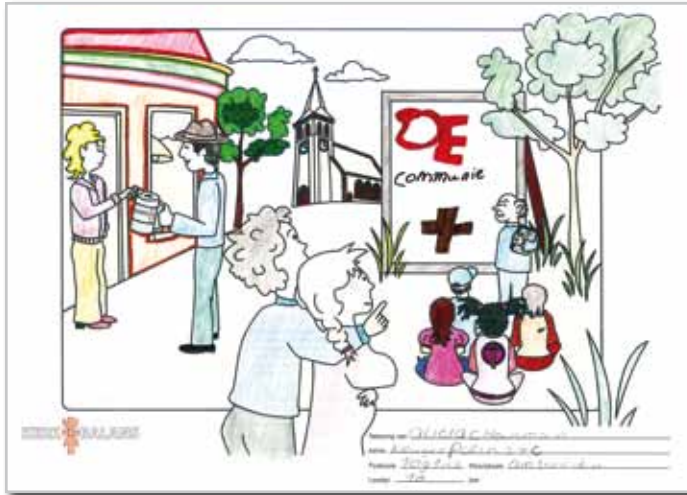
Foto's Theo van Deusen

Tijdens de Militaire bedevaart in Lourdes probeerde mgr. Punt, aanwezig als bisschop van het Militair Ordinariaat, een tweewieler uit. Zo te zien ging het hem, eigenlijk meer een autorijder, goed af.

■■■■■■■ Kleurwedstrijd KerkBalans: de uitslag

De redactie van Samen Kerk, tevens jury van de jaarlijkse kleurwedstrijd die hoort bij KerkBalans, dankt alle deelnemers weer hartelijk voor de prachtige inzendingen. Hoewel we minder tekeningen ontvingen dan voorgaande jaren, hebben de nodige kinderen toch naar hartelust gekleurd, getekend en geplakt. En hoewel het altijd moeilijk blijft winnaars te kiezen, hebben we uiteindelijk toch een keuze gemaakt!

- Daimy Dijkstra   Nederhorst den Berg   5 jaar
- Sophie Stalenhoef   Nederhorst den Berg   7 jaar
- Tara   Bunschoten   7 jaar
- Gianni Tyl   Amsterdam   8 jaar
- Madeline Olmer   Amsterdam   9 jaar
- Alicia Hamman   Amsterdam   10 jaar

Van harte gefeliciteerd met jullie prijs; jullie krijgen thuis bericht!

■■■■■■■ Tridum Paschale: Pasen in polyfonie en abdijsang

De broeders van Westvlieten in België - ze brouwen het beste bier ter wereld! – zijn bezig hun abdij te verbouwen. De abdij uit 1831 stond op verzakken, er moest dus gerestaureerd worden. De dertig broeders uit de Sint Sixtusabdij zijn daarom

op allerlei manieren fondsen gaan werven. Er werd bijvoorbeeld een expressionistische Kruisweg van de Stille geschilderd, die als expositie rondtrekt door Vlaanderen. Er hoort ook een boek bij.

Een ander project is de CD met liederen uit de

Paasdriedagen in drie verschillende zangtradities: cisterciënzer gregoriaans, renaissance polyfonie en hedendaags Nederlands repertoire uit het *Abdijboek*. De gezangen volgen de dagen van de Goede Week. Het cisterciënzer gregoriaans is uit een liedboek van 1554 dat in de Sixtusabdij bewaard wordt en waaruit door Ensemble Psallentes vertolkt wordt. Treffend is de polyfonie uit de renaissance waar Capilla Flamenco voor staan. Hun stemmen zingen zuiver en maken de CD tot een genoeg om naar te luisteren. De cisterciënzer broeders zingen uit het *Abdijboek* de Nederlandstalige psalmodieën en laten zo iets van hun traditie horen. Zingen is tweemaal bidden, hier bouwen de broeders er ook nog bij!

De volgorde van de liederen van de drie zangtradities is wat voorspelbaar, maar bij herhaald toehoren valt dat weg. De sfeer van de CD is open en helder en vraagt om meer. Het land van Vlaanderen hoor je als het ware op de achtergrond. Het zijn de Paasdagen die in *luister* zijn gezet: Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Stille Zaterdag en Paaszondag. Pasen wordt elke zondag gevierd in de kerk. Met deze CD kunt u zich contemplatief voorbereiden op de zondag. Op elke zondag!

Thom Breukel

Tridum Paschale. Pasen in polyfonie en abdijsang. Davidsfonds/Eufoda, Leuven 2010, € 22,50

■■■■■■■ Studiedag CSLK: Arbeid en menselijke waardigheid

Op vrijdagmiddag 22 oktober 2010 organiseert het Centrum voor de Sociale Leer van de Kerk haar derde studiemiddag. Het thema is "Arbeid en Menselijke Waardigheid in een tijd van Globalisering", onder het motto "de arbeid is er voor de mens en niet andersom". Meer informatie op de website: www.cslk.nl

■■■■■■■ Pelgrims gezocht

Dit jaar bestaat ons bisdom Haarlem-Amsterdam 450 jaar. Bij gelegenheid daarvan is een nieuwe pelgrimsroute uitgegeven van Dokkum naar Egmond. Het is een zoektocht naar de wortels van het Christendom. Er zijn plannen om komend najaar van deze tocht tv-opnamen te maken. Hiervoor worden pelgrims gezocht die voor eigen rekening willen meelopen en dus geen bezwaar hebben tegen de aanwezigheid van een televisieploeg. Wie belangstelling heeft, kan zich aanmelden bij: pvermeer@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

'n beetje crypto

Horizontaal

1 naar een kerk gaan waar je elkaar niet tegenkomt
7 om zijn leven te beveiligen kan men maar beter de put dichtgooien
8 Nijpels thuis
10 volgens dit historische blad kunnen stieren het wat rustiger aan doen
11 dit staat achter je uursalaris
12 dit Amsterdamse zonnetje schijnt in Brabant
14 bij het afdansen riepen ze bij de twist deze godin aan!
16 etalage mag gezien worden
18 mop om tranen van in je ogen te krijgen
19 jij moet niet in je kleine kringetje blijven ronddraaien; jij moet eens ....
20 nog zo'n noot en je kunt het drinken
21 schoonmaakprogramma
23 hierdoor ging hij onderuit en hield het niet droog meer

Verticaal

1 mama's hof
2 heb je voor je neus of in je hand
3 heeft dat een schijtkleur?
4 directeur van de Shell
5 als gelukwens bedoeld
6 om stieren (en jongeren?) te leiden
9 antivries
11 rare gozer bij de restanten van een onmeetbaar getal
13 ontkennde windrichting
15 zo begint de radio
17 meisje op de schaats
21 de Aartsbisschop van Parijs kan kortweg zo worden aangesproken
22 afdelingschef bij scouting

Oplossing opsturen naar het redactiesecretariaat Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem

B	E	T	W	E	T	E	R
E	☹	W	I	N	T	☹	O
U	S	☹	L	E	☹	P	L
N	O	O	D	☹	N	O	P
H	E	L	P	S	T	E	R
A	P	☹	A	L	☹	P	E
A	☹	O	R	E	N	☹	N
S	I	K	K	E	P	I	T

Oplossing april 2010

1		2	3	4	5		6
	☹	7				☹	
8	9	☹	10		☹	11	
12		13	☹	14	15		
16			17				
18		☹	19		☹	20	
	☹	21			22	☹	
23							

Prijswinnaars april 2010

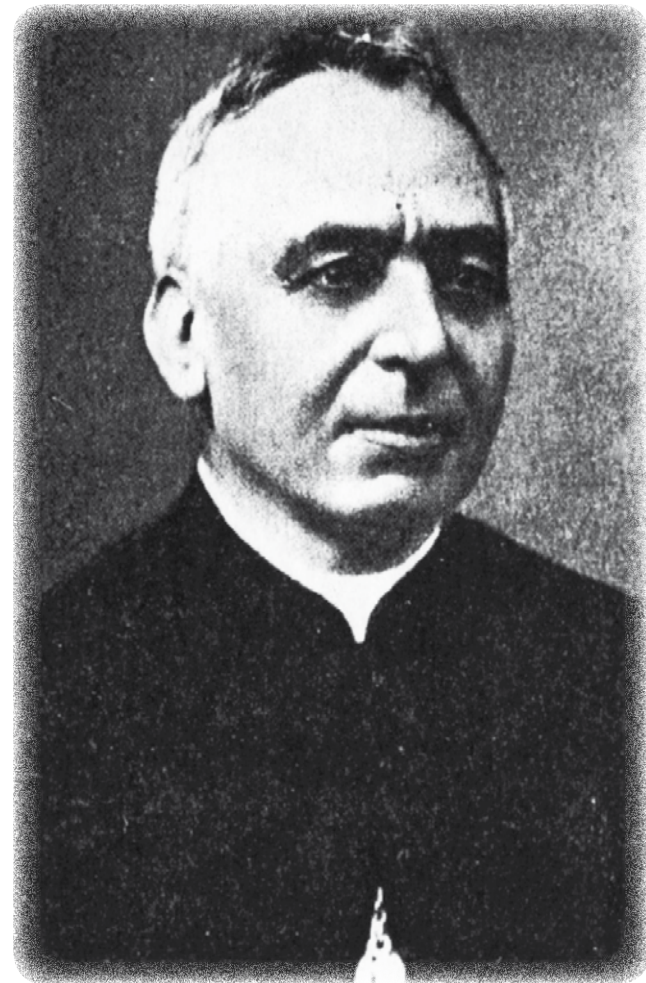
H.C. Hooijschuur, Zaandam
Fam. Veer, Bergen
W. Vriend, Zuidermeer

• En dan zijn er deze keer toch velen de mist ingegaan! Het ging niet om een bedweter ('zo te horen een directeur van een 'Slaapcomfort') . Het enige Nederlandse woord dat bestaat is: betweter (iemand die alles beter weet), en dat zou moeten worden aangegeven door 2 verticaal: 'zoals er zijn.... Oplossing : t w = te weten. Een derde van de inzenders is hier de fout ingegaan.

• Jos Eckes uit Purmerend, een trouwe oplosser, wordt er helemaal dichterlijk van:
Cryptogrammen tussen twee boterhammen?
In een uurtje klaar? Vergeet het maar!
Het leuke van puzzelen is met woorden husselen totdat het resultaat er plotseling voor je staat.

* Plak de oplossing op een gezellige vakantiekaart. Dan houden we er hier op de redactie ook in de zomerse maanden de moed een beetje in. Doe maar wat humor!

Omwille van alle Jefkes

Ruim honderd jaar geleden overleed de Vlaamse priester Adolf Daens. Daens was een sociaal bewogen pastor, die het in de stad Aalst opnam voor de uitgebuite textielarbeiders, mannen, vrouwen, kinderen zelfs. Hij ondervond veel tegenwerking van de rijke bazen en van de kerkelijke overheid, die in die tijd twee handen op één buik waren. Daens begaf zich ondanks die tegenwerking in de politiek. Veel heeft hij helaas niet kunnen bereiken. Moe, afgeleefd en teleurgesteld stierf hij in 1907.

Een aantal jaren geleden werd er een film gemaakt over zijn leven. Die indrukwekkende film heb ik ver-

schillende keren gezien. Iedere keer word ik weer kwaad op de bazen van toen – van toen? – die hun personeel uitbuiten en zichzelf verrijken. Iedere keer word ik weer kwaad op de kerkelijke leiders van toen – van toen? – die de kant van die schurken kiezen en niet door hun geloof in Jezus kiezen voor mensen in de verdrukking.

Wonderbaarlijke spijziging

In de film zit een heel ontroerende scene. Daens heeft in de kerk het verhaal van de wonderbaarlijke spijziging gelezen (bijvoorbeeld Lucas 9, 11 – 17). Wonderbaarlijke broodvermenigvuldiging zeggen wij

vaak. Een van de toehoorders wordt er bijzonder door aangesproken. Het is Jefke, een klein jochie dat ook in een textiel fabriek moet werken. Het kind heeft altijd honger. Met moeite heeft hij vijf miezerige kruimeltjes brood opgescharreld. Uit de rivier heeft hij twee hele kleine visjes opgehaald. Dan bidt hij zoals volgens pastoor Daens Jezus heeft gedaan. Hij knijpt zijn ogen stijf dicht. Vol verwachting kijkt hij daarna weer naar het brood en de vis die voor hem liggen. Zal hij nu in overvloed zijn maag kunnen vullen? Zijn teleurstelling omdat er niks gebeurd is, is zo groot dat hij het beetje brood en de visjes kwaad weggooit. Hij voelt zich bedrogen. Mijnheer pastoor heeft gelogen. En wat Jezus kan, dat kan hij niet. Einde verhaal?

Op het feest van het H. Sacrament vieren wij dat Jezus in de Eucharistie tot ons komt onder de gedaante van brood en wijn. Het feest stamt uit de 13de eeuw. Eeuwenlang vond er op Sacramentsdag ook een processie plaats waarbij een hostie in een monstrans werd rondgedragen. De meeste parochies hebben nog steeds een monstrans, maar die wordt nog maar weinig gebruikt. Hij is meestal veilig opgeborgen in de kluis. De wat ouderen onder ons herinneren zich nog wel het lof met de uitstelling van de monstrans. We vereerden zo Jezus en dankten hem met allerlei gebeden en liederen. Nu doen we dat niet of nauwelijks meer. We hebben misschien ook wat moeite om te geloven dat Jezus onder de gedaante van brood tot ons komt. Jammer.

Aanstekelijk

Terug naar het ventje in de film. Heeft hij pastoor Daens verkeerd begrepen? Is Jezus dan toch geen wonderdoener? Nee, Jezus is geen tovenaar. Wel is hij een aanstekelijk mens. Hij deelde God achterna in alles zijn leven met anderen. Hij weet mensen zo ver te krijgen dat ze willen delen van de beetjes die ze hebben meegenomen, maar waarvan ze natuurlijk niet willen delen omdat ze bang zijn dan zelf te kort te komen. Jezus weet de hebzucht van de mensen te overwinnen. Hij weet hen te inspireren om over zichzelf heen te stappen. En wat blijft er over? Twaalf manden vol. Voor alle twaalf stammen van Israel is er genoeg. Oftewel voor alle mensen, die honger lijden is er genoeg.

Het ventje in de film heeft pastoor Daens niet goed begrepen. In feite sprak Daens vooral tot al die rijke ondernemers die hun personeel te weinig betaalden

en te lang lieten werken. Woedend verlaten ze dan ook de kerk. Die bazen moeten veranderen om brood en leven te geven aan de armen van Aalst. De broodkrumels en de guppies van het jochie zullen niet veranderen in een rijke broodmaaltijd met vis. Nee, hebzuchtige mensen moeten veranderen.

Op Sacramentsdag horen wij ook vertellen over Abram – Abraham, die eerste volgeling van God (Genesis 14, 18 – 20). Hij is op weg en maakt een moeilijke tijd door. Kan hij wel in leven blijven? Dan ontmoet hij een vreemde figuur. Het is Melchisedek, de koning van Salem. Deze biedt hem brood en wijn aan. Oftewel: God laat zijn eerste volgeling niet omkomen in de woestijn. God geeft je het leven als je hem wilt volgen op zijn weg. De koning heeft een indrukwekkende naam. Zijn naam betekent "mijn koning is rechtvaardig". Wordt God daar mee bedoeld? Waar komt hij vandaan? Uit Salem oftewel sjalom. Hij komt uit het land van de vrede, het land van God.

Wat leren wij op Sacramentsdag? Jezus is geen tovenaar. Zelfs Hij kan geen brood vermenigvuldigen. Wel kan hij mensen veranderen tot mensen, die alles wat ze óók maar gekregen hebben niet voor zich zelf willen houden, maar willen delen met anderen die minder hebben. Met de arme mensen in Aalst bijvoorbeeld ten tijde van priester Daens, arme mensen in de derde wereld nu of mensen om de hoek. Op Sacramentsdag leren wij dat het brood in de monstrans niet alleen is om naar te kijken, om te vereren, maar dat het ons moet aanzetten tot het delen van brood. Anders gezegd: het moet ons aanzetten tot het delen van ons hele leven, opdat anderen zullen leven en wij met hen! Dan is Jezus in ons midden. Onder de gedaante van brood en wijn. Ook is Hij aanwezig in het Woord uit de Schrift dat wij horen en ons aanspoort. Tenslotte is Hij aanwezig in iedere gemeenschap die in zijn naam bijeen komt. Want ook zo zijn wij het Lichaam van Christus. Dat alles leren wij op Sacramentsdag, dat oude op het eerste gezicht achterhaalde feest. Dat leren wij van die sociale, maar helaas miskende Vlaamse priester Adolf Daens. Zijn nagedachtenis zij ons tot zegen! Ik hoop dat wij in zijn voetspoor zullen gaan door Eucharistie te vieren, door te communie te gaan om daarna in Godsnaam, in Jezus naam te werken aan een wereld waar het goed is om te leven. Omwille van alle Jefkes. ■

Ko Schuurmans

Vernieuwde website bisdom Haarlem-Amsterdam online

De sirenes die maandagmiddag 4 juni door heel Nederland te horen waren, hadden die dag een bijzondere boodschap. Want precies om twaalf uur ging de geheel vernieuwde site van het Bisdom Haarlem- Amsterdam online.

Voor onze bezoekers betekent het onder meer: dat het surfen eenvoudiger en sneller wordt; dat de opmaak frisser en gevarieerder en dat de indeling logischer en overzichtelijker is. Er is bovendien veel meer informatie te vinden: naast de bestaande rubrieken nu ook een agenda, de jongste jaargang van het bisdomblad, links naar enkele interessante externe weblogs, links naar waardevolle katholieke sites, nieuwe mogelijkheden als RSS en integratie voor parochiewebsites, links naar Twitter, Facebook en Hyves en een mobiele versie van de website voor mobiele apparaten met internet.

Diocesane vormselviering Heiloo

Op de zonovergoten zaterdag voor Pinksteren heeft bij het heiligdom in Heiloo de jaarlijkse diocesane vormselviering plaatsgevonden. Ook dit jaar was het weer een feestelijk gebeuren. In totaal 57 tieners, jongeren en volwassenen uit zeven ver-

schillende parochies ontvingen uit handen van hulpbisschop van Burgsteden en rector Wagemaker het sacrament van het Heilig Vormsel.

Het jongerenkoor O Soli Deo verzorgde de muziek en zang in deze viering. Ongeveer 450 mensen woonden de gebedsviering bij in de grote kapel van het Heiligdom van Onze Lieve Vrouw ter Nood in Heiloo.

Na de viering ging het merendeel van de vormelingen met familie en vrienden mee naar het mooi verbouwde Juliana-klooster waar de vormelingen gefeliciteerd konden worden.

Sacramentsdag De Tiltenberg

Traditioneel wordt het Hoogfeest van sacramentsdag in het Grootseminarie in Vogelenzang gevierd met een Eucharistieviering gevolgd door een sacramentsprocessie in het bos rond De Tiltenberg. Daarbij waren dit jaar de vier wijdelingen van afgelopen zaterdag aanwezig: Bruno, Elroy, Hans en Pavel

"Een eigen charisma. Veertig jaar pastoraal werker."

Tijdens het jongste protocollair overleg van de bisschop en de hulpbisschop met de VPW bood voorziter Jan Verbruggen de beide bisschoppen een bundel aan, getiteld: "Een eigen charisma. Veertig jaar pastoraal werker.", geschreven door een team van deskundigen.

De Syrische aartsbisschop Polycarpus Augin Aydin bezocht enkele weken geleden mgr. Punt.

Onderwerp van gesprek was, naast de positie van de Syrische christenen in het Midden-Oosten en in West-Europa, onder meer het streven naar een gemeenschappelijke paasdatum, een zaak waarover mgr. Punt zich bij vele gelegenheden positief heeft uitgelaten.

Misbruik buiten de kerk nu ook gemeld aan bisdom

Bij de commissie seksueel misbruik van het bisdom Haarlem-Amsterdam zijn het afgelopen weekend ook 5 meldingen binnengekomen van misbruik in andere dan kerkelijke situaties. Het betreft drie meldingen van seksueel misbruik binnen de gezinssituatie, één geval op een openbare school en één geval binnen Scouting. Als redenen voor deze meldingen geven de slachtoffers aan, dat zij in het bisdom een duidelijk meldpunt herkennen en een openheid ervaren die in de maatschappij nog ontbreekt. Directe aanleiding is een herhaalde oproep van Mgr. Punt in het bisdomblad Samen kerk aan slachtoffers om zich vooral te melden. Deze oproep heeft dus nu ook de weg geopend voor mensen buiten de kerk. Twee slachtoffers zijn inmiddels door de kanselier van het bisdom Eric Fennis ontvangen en zullen worden geholpen bij het vinden van de juiste hulpverleningsinstanties.

Mariaprocessie in Haarlem

Het 101ste lustrum gevierd van het beeldje van Maria, Onze Lieve Vrouw van Haarlem wordt op zondag 20 juni gevierd. In

2005 werd in de St. Josephkerk in de Jansstraat herdacht dat het beeldje al 500 jaar in Haarlem bekend is. De devotie tot Maria van Haarlem heeft dus al een hele lange geschiedenis die begint bij de historische registratie van de wijding van dit genadebeeldje door bisschop Adrianus van Appeltern op 2 juni 1505. Het beeldje werd geplaatst in de Begijnhofkerk, nu Waalse kerk.

Door de Reformatie en de verdere loop der geschiedenis bleef het wat stil rond Maria van Haarlem. Met de bouw van de St. Josephkerk in de 19e eeuw en de eigen kapel voor Maria werd de plaats van Maria van Haarlem duidelijker. In de nood van met name de Tweede Wereldoorlog en de crisis rond de opstand in Hongarije in 1956 inspireerde Maria van Haarlem tot een regelmatige stille gebedsomgang door de binnenstad van Haarlem. Deze zullen we dus weer gaan doen op zondag 20 juni. Om 18.00uur beginnen we met een kort Marialof in de St. Josephkerk, waarna de processie zal worden opgesteld voor de omgang door de binnenstad. Bisschop Punt zal als hoofdclebrant voorgaan in het Lof en in de processie.

Beeld van de processie van 2005 (foto Steef Pardoen)

mgr. Joseph Nduhirubusa

De Oeroendese bisschop mgr. Joseph Nduhirubusa was vorige maand in Nederland, waar hij onder meer de Mariale gebedsdag in de beurs van Berlage bezocht. De bisschop ontving hem in het bisschopshuis.

Abdij van Egmond is klaar voor de toekomst!

Het duurde bijna twee jaar, maar de verbouwing van de Abdij in Egmond is een feit. Er is een prachtige entree gekomen, maar ook een ontvangstruimte, geheel vernieuwde cellen voor de monniken en vernieuwde gastenkamers. Een deel van de omvangrijke bibliotheek verhuisde naar de voormalige refter en ook de tuin en parkeerplaats werden grondig aangepakt. .

De aanleiding voor de verbouwing van de abdij was nogal praktisch: de brandweer vond dat de veiligheid in het geding was en dat er een aantal ingrijpende aanpassingen noodzakelijk was. Dat leidde tot de onvermijdelijke vraag of de 13 monniken die nog in de abdij wonen, daar wilden blijven of liever naar een bejaardenhuis zouden gaan. Ze besloten na ruim duizend jaar 'Benedictijnen in Egmond' de handdoek niet in de ring te gooien en te bouwen aan de toekomst. Daarom zijn ook de woon- en

leefomstandigheden voor de monniken aangepast, zodat ook de oudere monniken gewoon in 'hun' abdij kunnen blijven wonen. De eeuwenoude abdij is inmiddels verbouwd tot een bruisend spiritueel centrum, dat een bezoek ruimschoots waard is.

Bezinning

Wie behoefte heeft aan een bezinningsperiode, kan een paar dagen met de monniken meeleven. Er zijn vijftien gastenkamers.

Abdijwinkel en cursusruimte

In de nabije omgeving geniet hij al de nodige bekendheid: de abdijwinkel. Er is een uitgebreide collectie boeken, cd's, iconen en religieuze cadeauartikelen te vinden, maar natuurlijk ook de beroemde kaarsen van de eigen kaarsenmakerij en niet te vergeten het originele abdijsbier dat dankzij het Monnikenpad kon worden geïntroduceerd. In de nieuw gebouwde cursusruimte bij de winkel worden cursussen georganiseerd over uiteenlopende onderwerpen, zoals kalligrafie,

zang, Benedictijnse geschiedenis en religieuze gedichten. Er worden hier ook regelmatig exposities georganiseerd en er is een boeiende tentoonstelling te zien over de geschiedenis van de abdij.

Meer informatie

Voor meer informatie over lopende activiteiten, tentoonstellingen en openingstijden, kunt u kijken op de website van de abdij: www.abdijvanegmond.nl
Adres: Abdijlaan 26, Egmond-Binnen. ■

Foto's: broeder Thijs Ketelaars

Nog eenmaal: de hostie

Het is al weer enige tijd geleden dat ik schreef over de vraag of de priester de hostie mag weigeren aan wie er om vragen. De argumenten vóór en tegen die ik in de stijl van Thomas van Aquino had verwoord, bleken voor veel lezers verwarrend. Toch heb ik nog nooit zoveel reacties gehad, de meeste zeer positief en vaak vergezeld van indringende vragen. Zo schreef een mevrouw me dat ze bij de communie graag voor haar zieke man de hostie wilde meenemen, in een speciaal mooi uitgevoerd doosje. De priester stond het echter niet toe. Het lijkt me dat dergelijke pijnlijke voorvallen door overleg vooraf vermeden kunnen worden. Bij ons in de kerk (H. Hart-H. Jozef te Hilversum) wordt de communie naar de zieken gebracht door een parochiaan. Ik vind het altijd heel ontroerend hoe deze parochiaan bij aanvang van de liturgie in de kerk aanwezig is en tijdens de viering namens allen de reeds geconsacreerde hosties in ontvangst neemt. Zo worden ook alleenstaande zieken niet vergeten.

Er was één negatieve reactie: schrijverster meende dat zo'n onderwerp niet publiekelijk besproken diende te worden, maar dat hier alleen de leer van de kerk telt. Dat lijkt me een misverstand: theologie dient niet om het geloof te ontluisteren, maar om te verhelderen en verdient alleszins een publieke plaats. Sterker nog: de kerkelijke leer zou moeilijk denkbaar zijn zonder de bijdrage van de theologie!

Gewetensonderzoek

Veel brieven schrijvers vonden dat inzake de communie geen enkele restrictie mag gelden. Ik begrijp de bedoeling

en ben het ermee eens dat de kerk gastvrijheid en hartelijkheid in haar vaandel moet hebben. Maar de communie als het naderen tot God kan natuurlijk geen zaak zonder restricties zijn! Het vergt voorbereiding, gewetensonderzoek, dit alles in positieve zin als bijdrage tot een waarachtig christelijk leven. Niet dat alleen perfecte mensen tot de maaltijd van de Heer mogen naderen. We zijn allemaal maar bedelaars, de priester niet uitgezonderd. De Eucharistie kan zelf bijdragen aan vernieuwing van de levenswandel. Maar zonder restricties, dat kan niet de bedoeling zijn. De vraag is slechts of het geweten van de gelovige daarin primair is, of de bedienaar van het sacrament.

Bijbel en kerkelijke leer hebben een vormende werking hebben op het geweten. Uiteindelijk is het echter de gelovige zelf die nadert tot God. De bedienaar van het sacrament is daarbij geheel 'objectief', dat wil zeggen: zijn mening is niet bepalend voor de geldigheid van het sacrament, dat uit zichzelf werkzaam is (*ex opere operato*, dat geldt niet voor de ontvanger, dus geen magie, maar wel voor de bedienaar). De gelovige die vervolgens besluit te communie te gaan heeft er derhalve recht op, aangezien het niet aan de mens is om te oordelen over het innerlijk van een medemens. Zolang het niet om een publieke manifestatie gaat om de leer van de kerk als het ware 'uit te dagen', heeft de gelovige dus recht op de Eucharistie. Bij een publieke manifestatie gaat het evenmin om de persoon zelf die te communie gaat, maar om de verkeerde indruk die zijn communiceren op derden zou kunnen maken.

Als voorbeeld had ik het ontduiken van de belasting gebruikt, omdat iedereen het er over eens is dat het een vergrijp is (terwijl kerkelijke sancties in deze mij onbekend zijn!). De kwestie waar het in de actualiteit overging betrof echter homoseksualiteit. Theologisch rijst hier de vraag of homoseksualiteit met zonde geïdentificeerd mag worden. Al lijkt de bijbel hierover duidelijk te zijn (Leviticus, Paulus), toch is het hier zaak om nauwlettend toe te zien. Wellicht wees Paulus juist die seksuele relaties, waarin geen sprake van gelijkwaardigheid en trouw is, zoals die tussen mannen en jongens in de Oudheid. In zijn afwijzing daarvan is Paulus nog steeds actueel! Maar Paulus was eenvoudigweg niet bekend met relaties tussen mannen (of vrouwen) waarin verantwoordelijkheid, gelijkwaardigheid en trouw centraal staan - waarbij het woord 'homohuwelijk' overigens minder adequaat lijkt. Of hiermee christelijke aanvaarding van homoseksualiteit een feit is, blijft de vraag, maar wel wordt een weg gewezen naar het belang van christelijke ethiek ook in die relaties. Een gay-parade, met of zonder hoed van Plasterk, is mijns inziens niet de beste manier om die ethiek te onderstrepen! Tot zover maar even. Theologie is niet eenvoudig, maar wel noodzakelijk. Laten we er vooral niet voor terugdeinzen deze vragen openlijk met elkaar te bespreken, altijd bereid tot andere inzichten en nieuwe perspectieven. ■

Marcel Poorthuis
Faculteit Katholiek Theologie

Diocesane Vormselviering

Op de zonovergoten zaterdag voor Pinksteren heeft bij het heiligdom in Heiloo de jaarlijkse diocesane vormselviering plaatsgevonden. Ook dit jaar was het weer een feestelijk gebeuren. In totaal 57 tieners, jongeren en volwassenen uit zeven verschillende parochies ontvingen uit handen van hulpbisschop van Burgsteden en rector Wagemaker het sacrament van het Heilig Vormsel. Het jongerenkoor O Soli Deo verzorgde de muziek en zang in deze viering. Na de viering ging het merendeel van de vormelingen met familie en vrienden mee naar het mooi verbouwde Juliana-klooster waar de vormelingen gefeliciteerd konden worden. Foto's van de viering zijn te bekijken via www.jongbisdomhaarlem.nl

Tienerkamp Heiloo

Speciaal voor tieners van 12 t/m 15 jaar wordt ieder jaar het tienerkamp in Heiloo georganiseerd. Het kamp is bijna vol, maar er is nog plaats voor enkele jongens en meiden die zin hebben in een pittige mix van geloof, relaxen, creativiteit, sport en spanning. Het kamp is van woensdag 18 t/m zondag 22 augustus. Ben jij erbij? Meer informatie en aanmelden via www.jongbisdomhaarlem.nl

Misdienaardag

Een primeur: op de Tiltenberg wordt zaterdag 25 september voor het eerst een Misdienaardag georganiseerd! Een dag veel ontmoeting, sport en spel, workshops en een afsluitende Eucharistieviering voor misdienaars uit het bisdom Haarlem-Amsterdam. De dag duurt van 10.30 tot 17 uur. Kijk op www.tiltenberg.org voor meer informatie over deze dag of mail naar misdienaars@tiltenberg.org

Katholieke Jongerendag

Op zondag 7 november zal voor de 33ste keer de Katholieke Jongerendag (KJD) plaatsvinden. Dit jaar opnieuw in de Maaspoort in Den Bosch. Iedere tiener en jongere is van harte welkom op deze dag! De KJD is een dag met allerlei dingen die je tegelijkertijd kunt doen. Je kunt in grote lijn dus je eigen dag samenstellen. De opening met dans en muziek is gezamenlijk, en ook de afsluitende jongerenviering (de grootste van Nederland). Tussen de opening en afsluiting vindt een tienerprogramma, jongerenprogramma en - nieuw - een jongvolwassenen programma plaats. Tegelijkertijd is er een grote informatiemarkt en zijn er rondes met de meest uiteenlopende workshops.

agenda

4 t/m 10 juli

Bootcamp in klooster (www.bootcampinklooster.nl)

10 t/m 18 juli

Reis naar Taizé (www.taizeisdekenaataalkmaar.nl)

1 t/m 15 augustus

Missiereis Oekraïne (www.op-missie.com)

11 t/m 21 augustus

Pelgrimstocht naar Santiago (www.jongbisdomhaarlem.nl)

18 t/m 22 augustus

Tienerkamp in Heiloo (www.jongbisdomhaarlem.nl)

25 september

Younighted Festival (www.younighted.nl)

25 september

Misdienaardag op de Tiltenberg (www.tiltenberg.org)

10 oktober

Taizé gebed in Amsterdam (www.taizeinnederland.nl)

7 november

Katholieke Jongerendag (www.jongkatholiek.nl/kjd)

19 t/m 21 november

DiaconAction (www.diaconaction.nl)

28 dec. - 1 jan.

Europese Taizé-ontmoeting in Rotterdam (www.taizeinnederland.nl)

Contactgegevens

Jongerenpastoraat bisdom Haarlem-Amsterdam

Kruisweg 63

2011 LB Haarlem

[t] 023 511 26 35

[e] info@jongbisdomhaarlem.nl

Dit jaar zal speciaal aandacht zijn voor de Europese ontmoeting van Taizé die gaat plaatsvinden met oud&nieuw in Rotterdam én de Wereldjongerendagen die volgend jaar in Madrid zullen plaatsvinden. Het thema van de KJD is dit jaar 'Focus'. Meer informatie over de Katholieke Jongerendag kun je vinden op www.jongkatholiek.nl/kjd en nieuwtjes vanuit ons bisdom vind je op www.jongbisdomhaarlem.nl

DiaconAction

In het weekend van 19 t/m 21 november zal DiaconAction plaatsvinden. Een weekend waarin jongeren uit het hele land zichzelf belangeloos inzetten voor een ander. In 2009 deden ruim 2300 jongeren in het hele land mee aan deze actie. Doe jij dit jaar mee? Kijk voor (foto)verslagen en meer informatie op www.diaconaction.nl Het informatiepakket met posters en kaarten van DiaconAction is na de zomer te verkrijgen. Mail info@jongkatholiek.nl als je meer informatie of een pakket wilt ontvangen.

Naar de WJD vanuit het bisdom Haarlem-Amsterdam

Het reisprogramma naar de Wereldjongerendagen in Madrid, volgend jaar in augustus, krijgt vorm. Heel binnenkort gaat de website online met alle informatie over deze reis. Een tipje van de sluier...

De Wereldjongerendagen vinden plaats van 16 tot 21 augustus 2011 in de Spaanse hoofdstad Madrid. Rondom deze zes dagen in Madrid organiseert het bisdom Haarlem-Amsterdam een reis van 10 t/m 23 augustus. Vanuit Nederland vertrekken we met luxe touringcars en de eerste stop is het Franse dorpje Taizé, waar ieder jaar duizenden jongeren neerstrijken. Na een dag gaat de reis verder naar de Pyreneeën voor een heerlijke tijd in dit berggebied. Het is mogelijk om deel te nemen aan excursies

en outdoor activiteiten. Na de Pyreneeën reizen we naar het warme Madrid om de stad te ontdekken, de Spaanse cultuur te proeven en de Wereldjongerendagen te beleven! Wil je niets missen? Houd de website in de gaten en meld je aan bij Beate Gloudemans voor de nieuwsbrief over de Wereldjongerendagen. BGloudemans@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Kerk en stage

Maatschappelijke stage in de kerk? Het kan in steeds meer parochies! Onlangs is een leuke informatiekant uitgegeven met allerlei verhalen en tips over stage in de kerk. Wil je deze graag ontvangen? Stuur een mailtje met je adresgegevens naar Lucien Duijves, jongerenwerker van het dekenaat Haarlem: jp.pz@freeler.nl

Vanuit mijn bed zing ik alle liederen tijdens de viering mee!

Parochianen de gelegenheid bieden overal vieringen te kunnen volgen van goede geluidskwaliteit? SIKN kent een flexibel kerkteléfonoonsysteem, gebruiksvriendelijk voor zowel zender als ontvanger. Een greep uit de aansluitmogelijkheden: bij ouderen die niet meer naar de kerk kunnen, in het verzorgingstehuis, thuis bij ziekte of bij (langdurig) verblijf in het buitenland.

Meer informatie of een offerte? Bel (0182) 75 05 20 of mail verkoop@sikn.nl.

SIKN
stichting intermediair kerkroep nederland

www.sikn.nl KERKELIJK MEELEVEN, OVERAL

Gespecialiseerd in begraafplaats werkzaamheden

Grafdelven | Ruimen van graven | Individuele op- en herbegravingen | Grafkelders
Verzamelgraf kelders | Urn muren en kelders | Uitbreiding en herinrichting
Groenvoorziening | Padverharding | Restauratie en onderhoud grafmonumenten

De Hout 47, 1607 HB Hem | tel. 0228-544 484
mob. 06-539 691 11 | info@begraafplaatservice.nl

Vreker
Begraafplaatservice BV

WWW.BEGRAAFPLAATSSERVICE.NL

VERBETER EEN STUKJE VAN DEZE WERELD!

Veel kinderen in de wereld lijden honger. Al voor € 5,- per maand helpt U!

Wij hebben rechtstreeks contact met de Missieprojecten.
Gratis folder: telefoon 050 534 04 52

Doe mee en help!

Banknummer 61.46.58.306
Giro 57 33 838
t.n.v. Stichting Missiewerk
Postbus 1180
9701 BD Groningen
www.members.home.nl/mission123

Stichting Missiewerk M.A.W.
Waterhuizerweg 20,
9753 HR Haren.

UITVAARTVERZORGING
A. DE JONG

sinds 1966 een vertrouwd gezicht voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de NUVU uitvaartverzekeringen

PRONK BOUWT MET MEERWAARDE

PRONK BOUWBEDRIJF BV
nieuwbouw
verbouw
restauratie
onderhoud

PRONK LEIDERS BV
leidekwerk
lood-, koper- en zinkwerk
aanbrengen van ladder- en klimhaken

**Machinestraat 2,
Postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
Telefoon (0226) 391374
Fax (0226) 392032
E-mail: info@pronkbouw.nl
Website: www.pronkbouw.nl**

Adverteren in SamenKerk of in de Naamlijst van Bisdom Haarlem?

ACTA
UITGEVERSORGANISATIE

0475 - 463 465
www.actauitgevers.nl

Uit de kroniek en de agenda van de maand juni

- Op **6 juni** vierden bisschop en hulpbisschop Sacramentsdag in Amsterdam, waar beiden deelnamen aan de procesie in het centrum.
- Op **7 juni** was de bisschop in De Tiltenberg voor de maandelijkse Willibrordavond.
- Op **8 juni** namen bisschop en hulpbisschop deel aan de vergadering van de Bisschoppenconferentie in Utrecht.
- Op zondag **13 juni** vierden de bisschop en de hulpbisschop het gouden priesterjubileum mee van vicaris-generaal mgr. Drs. M. de Groot.
- Op **15 juni** overlegde de bisschop met de BCMO (Missie en Ontwikkeling).
- Op **16 juni** ontvangt de bisschop een delegatie van Radio Maria Internationaal in het Bisschopshuis.
- Op **17 juni** vergaderen de beide bisschoppen met de Dekensvergadering.
- Op **20 juni** nemen bisschop en hulpbisschop deel aan de vijfjaarlijkse Maria-Ommegang in Haarlem.
- Op **21 juni** viert de bisschop met priesters uit het hele bisdom de sluiting van het Jaar voor de Priester in Heiloo.
- Op **22 juni** viert de bisschop de Eucharistie voor de neocatechumenale families in Alkmaar.
- Op **24 juni** is de vergadering van Kathedraal Kapittel.
- Op **25 juni** bezoeken bisschop en hulpbisschop de receptie bij het afscheid van Gerard Kruis.
- Op **27 juni** nemen de beide bisschoppen deel aan de Sint-Jansprocessie in Laren.
- Op **30 juni** voert de bisschop overleg met het Vastgoedfonds Dijnseburg.
- Op **1 juli** overlegt de bisschop met een afvaardiging van de Universiteit van Tilburg.
- Op **2 juli** neemt de bisschop deel aan het overleg met de Joodse gemeenschap, in Utrecht.
- Op **3 juli** is de slotdag van het cursusjaar van het Grootseminarie in Vogelenzang, waarbij bisschop en hulpbisschop aanwezig zullen zijn.

Onbekende geschiedenis (42)

Van mw. Regina Sengers-Bon uit IJmuiden kregen we een aantal foto's toegezonden uit de nalatenschap van haar heerroom Johannes Antonius Maria Bon. Hij was geboren te Amsterdam op 12 november 1912 en tot priester gewijd te Haarlem op 11 juni 1938. Achtereenvolgens was hij werkzaam als kapelaan te Krommenie, Grootebroek, Haarlem (H. Liduina) en Amsterdam (H. Bonifacius). Op 18 juni 1962 werd hij benoemd tot pastoor van de parochie Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen te Amsterdam. Hij overleed op 22 mei 1968 in de nog jonge leeftijd van 55 jaar. Van een tweetal foto's, gedateerd 14 augustus 1938, willen wij graag weten: wie-wat-waar? Stuur uw reactie naar: Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Per e-mail kan ook via: ftwisk@bisdomhaarlem.nl

Onbekende geschiedenis (41)

Naar aanleiding van de door in Den Burg op Texel wonende Sjaak Schraag aangeleverde foto's van religieuzen ontvingen we een reactie van mw. Renée van Dijck uit Utrecht. Zij herkende de zusters niet, maar zag wel aan de kleding dat zij lid moeten zijn van de congregatie Franciscanessen van Heythuysen. Ze schat dat de foto's rond 1950 zijn genomen. De congregatie is gesticht op 10 mei 1835 door Catharina Daemen en pastoor Van der Zandt te Heythuysen. Rond 1950 waren de zusters actief betrokken bij de opvoeding en lager en middelbaar onderwijs in externaten, internaten en huishoudscholen, verpleging van zieken en ouden van dagen en van zwakke kinderen in koloniehuisen. Voor het achterhalen van de namen van de zusters zijn de foto's doorgestuurd naar het moederhuis, dat nog steeds in het Limburgse Heythuysen te vinden is. Wordt dus vervolgd!

Onbekende geschiedenis (40)

De van mw. Janet de Winter-Booms uit Haarlem afkomstige groepsfoto, die in 1967 was genomen bij gelegenheid van het 40-jarig priesterfeest van pastoor Cornelis Pouw, heeft alsnog tot een drietal nieuwe reacties geleid. De eerste kwam van mw. G.B. Franken-Bakker, die haar moeder herkende. De tweede reactie leverde mw. Yvonne Laan-Buffing uit Heerhugowaard en zij zag haar ouders en enkele ooms en tantes terug op de foto. De laatste reactie was van de nu 83-jarige emeritus-pastoor J.C. Nieuwenhuis uit Aerdenhout, die niet minder dan veertien personen op de foto herkende en voorzag van de bijbehorende naam. In 1967 was hij moderator aan het lyceum "Sancta Maria" te Haarlem en woonde hij op de pastorie aan de Herenweg 88 te Heemstede bij pastoor Pouw. Tezamen met de ook in de pastorie wonende kapelaans J.A. Schut (1930-1990) en J.A.M. Welling (1937-1980) had hij het feest voor pastoor Pouw georganiseerd. Alle gevonden namen zullen worden doorgegeven aan de inzender van de foto.

P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.